

Deelnemers: Fons Dingelstad (vz), Jeffrey Hietbrink (po), Noëlle Steeghs (vo), Pierre Veelenturf en Akko Bijl (mbo), Judith Scheele (hbo), Petra Pieck en Reinout van Brakel (wo), Francien Bernds en (inspectie), David Koene en Harry van den Bosch (DUO), Arjan Gras (OCW-Kennis), Paul Kuijt (OCW-po/vo) en Erik Smits (OCW-mbo/ho), Paul van Capelleveen, Marlies Alberts en Jacqueline Kooij (secre.).

1. Opening en mededelingen

tot 15:03 uur

- a. Erik Smits en Paul Kuijt zijn verhinderd. Ed Meeuwssen vervangt vandaag Erik Smits. Jaap van den Berg en Jelle Nauta (CIO-DUO) zijn te gast.
- b. Arjan Gras neemt afscheid van de Datakamer onderwijs. Hij verwisselt het ministerie van OCW per 1 december 2021 voor de afdeling Analyse bij de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Hij kijkt met plezier terug en wenst de Datakamer een mooi vervolg toe.
- c. Het programma Doorontwikkelen BRON wordt per 31 december 2021 beëindigd. Activiteiten die vanuit het programma door zouden lopen in 2022 en verder worden aan de staande organisatie overgedragen bij het bestuursdepartement OCW en DUO; dat betreft ook nazorg van ketenbreed ontwikkelde voorzieningen en inzet o.a. inzake datakwaliteit en datagovernance RIO en ROD. De invulling daarvan en denkbare rol van de Datakamer daarbij zijn nog onderwerp van beraad.
- d. Er zijn geen andere mededelingen van de leden van de Datakamer.

2. Verslag

tot 15:15 uur

bijlage 16.1 concept Verslag 15^e Datakamer onderwijs v0.99 van 7 oktober 2021

- e. **Besluit** is het conceptverslag van de 15^e Datakamer vast te stellen.
- f. Naar aanleiding van agendapunt 4. onder h. inzake de omgang met het advies van WRR om in publicaties heel terughoudend te zijn inzake de indeling met westerse/niet-westerse allochtonen geeft Pierre Veelenturf aan dat MBO-Raad het advies gelijk en strikt heeft opgevolgd. Zij ziet zich alsnog geconfronteerd met verzoeken, ook vanuit het bestuursdepartement OCW, dit onderscheid nog wel te hanteren. Fons Dingelstad meldt dat nog wordt verkend wat wel een passende indeling is bij specifieke publicaties. Het overnemen van het advies impliceert niet dat het onderscheid gelijk niet meer benut mag worden. CBS wordt gevraagd wat de planning is van de verkenning, inclusief een indicatie wanneer de overgang daar naar toe voorkeur verdient. (actiepunt DO 16-1).
- g. De secretaris geeft dat de voortgangsrapportage over uitvoering van actiepunten gerealiseerd wordt na afronding van het programma Doorontwikkelen BRON, ic per aanvang 2022.
- h. In de 15^e Datakamer is melding gemaakt van een aangekondigde beoogde gedragswijziging van CBS inzake levering e/o publicatie op instellingsniveau. Beëindiging daarvan in 2022 heeft tenminste impact op uitvoering van NPO door NRO/NCO. Een notitie over de juridische en andersoortige aspecten gericht op borging is nog niet gereed voor bespreking in de Datakamer.
- i. *Ter informatie* geeft Arjan Gras aan dat CBS de continuïteit van leveringen garandeert. Dit geschiedt in elk geval tijdens de periode waarin verkend wordt welke grondslag voor borging van te continueren leveringen (zoals die van NPO) nodig is en hoe die te realiseren. Het betreffende traject is onderwerp van nader (directeuren)overleg met CBS medio november. (actiepunt DO 16-2).

3. Actualiteit van de maand

tot 15:30 uur

Doel van dit agendapunt is actuele ontwikkelingen met bestuurlijke urgentie te delen

- j. Op 11 november a.s. is in de Tweede Kamer een [Commissiedebat: "Digitalisering in het onderwijs"](#) voorzien. Deels ligt dit in het verlengde van de Themakamer van de Informatiekamer.

De voorzitter geeft *ter oriëntatie* aan dat er veel documenten op de agenda staat over actuele en urgentie thematiek, waarbij de inzet vanuit OCW gelet op de demissionaire status van het kabinet een uitdaging biedt.

bijlage 16.4 Verslag Terugkoppeling gesprek Autoriteit Persoonsgegevens 28 oktober 2021 van Noëlle Steeghs (VO-raad)

- k. In de 15^e Datakamer is aangekondigd dat op 28 oktober met Autoriteit Persoonsgegevens het gesprek aangegaan zou worden over de grondslag voor onderzoek.

Gericht op oriënterende bespreking geeft Noëlle Steeghs de Datakamer een terugkoppeling over de inzichten die in dat overleg zijn gedeeld:

- de PO-Raad, VO-raad, Kennisnet, FG uit het PO, de voorzitter van het FG-netwerk van universiteiten, een jurist van OCW en jurist van het NRO/NCO heeft met AP gesprek gevoerd;
- AP benadrukt het onderscheid wetenschappelijk onderzoek vs niet-wetenschappelijk onderzoek, waarbij voor het eerst een grondslag aanwezig is, in EU verband nader af te bakenen;
- VO-raad heeft met OCW en NRO afgesproken door te willen spreken hoe scholen te helpen bepalen wat wetenschappelijk onderzoek is en wat niet. Bij niet-wetenschappelijk onderzoek is lastiger wat grondslag kan zijn, daar hebben scholen ook hulp bij nodig;
- AP benadrukt dat anoniem uitwisselen voorkeur heeft, en als het niet kan pseudoniem. De school is verantwoordelijk voor het anonimiseren of pseudonimiseren van het onderzoek
- Deelnemers hebben geconstateerd dat scholen dat nu niet doen en het bij onderzoekspartijen geschiedt waarbij het niet duidelijk is of dat immer adequaat geschiedt.

Het verslag van de terugkoppeling is bij het verslag van de Datakamer gevoegd.

De Datakamer wordt uitgenodigd mee te denken over het vervolgtraject. Inspectie zal met OCW bezien of zij voor het vele (niet-wetenschappelijk) onderzoek dat zij doen – zoals de aanname is – een adequate grondslag heeft op grond van haar wettelijk opdracht.

4. Wat komt van buiten op het onderwijs af?

tot 15:35 uur

Doel van dit agendapunt is het hanteerbaar krijgen van wat buiten op het onderwijsbestel afkomt aan nieuwe ontwikkelingen of intensiveringen

- l. BD OCW is in overleg met CBS over verlenging van het tweejarige contract over gegevens-leveringen onderwijs-arbeidsmarkt.

Desgevraagd geven de vertegenwoordigers van MBO-raad, VSNU en VH mee willen praten over deze maatwerkopdrachten voor CBS. Dit mede gelet op de situatie dat derden zoals CDHO nu bij VSNU en VH te rade gaan voor de betreffende data, terwijl CBS daarover al beschikt.

5. De basis op orde

tot 15:50 uur

Doel van dit agendapunt is, het borgen van het bestaande door urgente issues te hanteren zowel vanwege ontwikkelingen inzake randvoorwaarden als gebruiksdoelen bij situaties die wringen met afspraken en normenkaders (probleemgericht):

- m. In lijn met de beoogde aanpassing van artikel 23 van de Wet Register onderwijsdeelnemers wordt gewerkt aan het toetsingskader en procedure om leveringen op basis van de wet te borgen.

Ter informatie geeft David Koene aan dat DUO er naar streeft in 2022 met alle partijen die nu gegevens ontvangen de procedure te willen doorlopen om levering vanaf januari 2023 met goedkeuring door te kunnen zetten. Daartoe zal DUO eerste intern de procesgang met een simulatie uitvoeren en waarna de koepels en derden daarvan onderwerp zijn. Dit uitgaande van positieve behandeling in het parlement na indiening van het wetsvoorstel via de MR deze maand.

- n. In de 14^e Datakamer is uitgesproken dat het wenselijk is de continuïteit leveringen van personeelsgegevens aan de raden voor po, vo en mbo te borgen. Met de PO-, VO- Raad en MBO Raad zijn inmiddels twee verdiepingsgesprekken gevoerd over de basis voor het leveren van onderwijspersoneelsbestanden aan de raden. Daarin zijn dertien mogelijke oplossingen onderscheiden, en de voors- en tegens doorgesproken. Dat leidde tot een voorlopige shortlist. Daarvan wordt de optie om een geanonimiseerd rijk bestand te leveren in combinatie met een extra dienstverlening door DUO als eerste onderzocht.

Ter oriëntatie meldt Marlies Alberts dat in 2 verdiepende sessies de basis is verkend voor continueren van de levering van personeelsgegevens. Eén optie is daarbij kansrijk benoemd om verder te verkennen. Daarbij worden personeelsbestanden geleverd exclusief een aantal identificerende gegevens zoals leeftijd, met een verrijking door DUO. Aanvullend daarop kan DUO op verzoek heel snel aanvullende berekeningen uitvoeren voor cao onderhandelingen. Ook inzake andere opties zijn er nog enkele uitzoekpunten. Jeffrey Hietbrink meldt dat de geboortedatum inderdaad niet nodig is maar het leeftijdscohort wel handig; met dien verstande dat deze oplossing minder geschikt is voor benchmarking.

6. Het potentieel beter benutten

tot 16:25 uur

Doel van dit agendapunt is het verbeteren van wat we al doen om meer uit het potentieel te halen (visiegedreven)

bijlage 16.2 hoofdlijndocument Ketenarchitectuur – veranderopgave onderwijsgegevensplatform van 20 oktober 2021

bijlage 16.3 bijlage Begrippen

bijlage 16.5 presentatie Ketenarchitectuur Onderwijsgegevensplatform

- o. In de keten worden veel gegevens uitgewisseld. Met architectuurafspraken per sector is de afgelopen jaren veel aan effectiviteit en efficiency gewonnen om datagebruik beter mogelijk te maken, datakwaliteit te vergroten. Edustandaard en haar governance heeft aan borging bijgedragen. Ook intersectoraal is sprake van steeds meer gegevensuitwisseling in het onderwijs. Het informatiemodel RIO is een uiting van sectoroverstijgende architectuurafspraken.

Behoefte bestaat de architectuurafspraken per sector te verbinden in afspraken over een onderwijsgegevensplatform. De Datakamer heeft daarbij een faciliterende en stuwende rol om als platform voor tactische afspraken op bestuurlijke niveau deze ontwikkeling te ondersteunen. De beoogde ontwikkeling betreft allereerst het opstellen van deze ketenarchitectuur maar vervolgens ook de implementatie onderwijsbreed om tot betekenisvolle verbetering te komen.

Jaap van den Berg en Jelle Nauta geven een presentatie over de strekking van een Ketenarchitectuur Onderwijsgegevensplatform en de betekenis van de geagendeerde aanzet.

- het betreft een aanzet gecompileerd vanuit CIO-DUO op basis van de best practices uit o.a. NORA, ROSA, HORA, MORA en FORA, nadrukkelijk zonder uit te willen gaan van architectuur-principes alleen gehanteerd of alleen gepropageerd door DUO;
- het is een vertrekpunt voor overleg tussen experts van alle sectoren en stakeholders gericht op verdere uitwerking en invulling om te komen tot een vast te stellen ketenarchitectuur;
- het doel van de ketenarchitectuur onderwijsgegevensplatform is het zoeken, vinden, begrijpen, vergelijken, kiezen en integreren van gegevens om ze te kunnen gebruiken voor onderzoek, ondersteuning en evaluatie doeleinden;
- dit draagt voor de ketenpartners bij aan continuïteit, uitlegbaarheid, toetsing vooraf, procesvalidatie en levert meer gegevens en meer gebruiksmogelijkheden;
- het is aan elke ketenpartners uitwerking te geven aan deze ketenarchitectuur en in een meerjarenplan vast te leggen welke aanpassingen wanneer geschieden bij de betreffende organisatie.

Desgevraagd

- geeft Jaap van de Berg inzicht in de verwerking van het principe van eenmalig opslaan en meermalig gebruiken door diverse typen gebruikers, door blokjes te virtualiseren en samen te stellen: gegevens liggen vast in een bron, bepaalde gegevens kunnen mits geautoriseerd voor een specifiek doel geraadpleegd en benut worden, en worden niet via een bestand overgeheveld worden naar een andere bron.

- geeft Jelle Nauta aan dat er voorafgaand aan datagebruik nadrukkelijk uitspraken gedaan moeten worden over doelen in relatie tot kwaliteitsaspecten, betrouwbaarheid en de algoritmen.
- herbevestigt Jaap van de Berg dat het een praatplaat is als basis voor het vervolg om een veelheid aan vragen gezamenlijk te beantwoorden, deels top-down gelet op de bestaande sector-architecturen, deels bottom-up vanuit de problematieken die zich in ketenverband aandienen: de gemeenschappelijkheid / overeenkomsten zijn overigens al duidelijk zichtbaar

De Datakamer stelt gezamenlijk vast het initiatief vanuit DUO zeer te waarderen als stevig uitgewerkte opzet voor een ketenarchitectuur Onderwijsgegevensplatform, als organisatie neutrale tekening van het landschap van gegevens en gegevensuitwisseling voor de onderwijscommunity.

Besluit is dat de Datakamer als opdrachtgever voor de beoogde ontwikkeling van een Ketenarchitectuur Onderwijsgegevensplatform verzoekt via DUO te bevorderen dat

- Edustandaard via de geëigende gremia met betrokkenheid van alle onderwijssectoren en stakeholders uitvoering geeft aan de realisatie daarvan;
- het onder de vlag van Edustandaard in te richten werkverband daartoe allereerst een plan van aanpak opstelt met inzicht in scope, doelstellingen, mijlpalen, beoogde resultaten en deelnemers, met aandacht voor implementatieaspecten en met mogelijkheden voor tussentijdse bespreking indien issues in het werkverband daartoe aanleiding geven;
- het op stellen plan van aanpak binnen afzienbare termijn in de Datakamer wordt geagendeerd voor kaderstellende besluitvorming voor het daadwerkelijke ontwikkeltraject.

7. Werkvoorraad en afsluiting

tot 16:30 uur

- p. In de 15^e Datakamer is voorgesteld om CBS uit te nodigen een open stoel in te nemen in de Datakamer, maar het gesprek daarover nog niet effectief gevoerd.

Na toelichting van Arjan Gras, besluit de Datakamer CBS uit te nodigen vanaf 2022 te nodigen deel aan de Datakamer onderwijs, als belangrijke partij in het datalandschap om mee te denken over de datavraagstukken inzake het onderwijs. Het beoogde jaarplan kan daarbij helpen de rol en positie van CBS in deze nader te duiden.

- q. De 17^e Datakamer is voorzien op donderdag 2 december 2021. De agenda met stukken worden uiterlijk donderdag 25 november toegestuurd. Eventuele agendapunten dienen uiterlijk 23 november aan het secretariaat te worden aangereikt.
- r. En ten overvloede: afspraak is dat deelnemers de voorstellen en vragen in het memo Op weg naar een jaarplan voor de Datakamer onderwijs voor 2022 van de secretaris Datakamer van 4 oktober 2021 van een reactie voorzien en deze uiterlijk vrijdag 19 november 2021 aan het secretariaat toestuur, gericht op finale besluitvorming in de 17^e Datakamer.